

SXEDIO.E75

26.11.1930: Ο ΣΑΒΒΑΣ ΛΟΪΖΙΔΗΣ ΒΑΛΛΕΙ ΑΝΟΙΚΤΑ
ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΖΗΤΑ
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΔΡΑΣΗ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Στα τέλη του **1930** και ενώ η Εθνική Οργάνωση συμπλήρωνε τον πρώτο χρόνο της ζωής της άρχισε να δέχεται βολές "εξ των ένδον" και μάλιστα από τα μαχητικά της στελέχη που ήθελαν περισσότερο δράση.

Ενα από τα στελέχη αυτά ήταν ο Σάββας Λοϊζίδης, φίλος του Μητροπολίτη Κερύνειας Μακαρίου (μετέπειτα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Β) που θεωρείτο αδιάλλακτος και πιο μαχητικός υπέρ της ένωσης.

Ο Λοϊζίδης ξυφούλκισε εναντίον της Οργάνωσης ανοικτά πλέον το Νοέμβριο του **1930** και σε τρία μακροσκελή άρθρα του αφού χαρακτήριζε την ίδρυση της Οργάνωσης ως το πολιτικότερο βήμα που έγινε από τη εποχής της κατοχής πρόσθετε:

" Η σημερινή Πολιτική Οργάνωσις της Κύπρου αποτελεί δυστυχώς οικοδόμημα το οποίο όχι μόνον δεν στηρίζεται επί ασφαλούς βάσεως, αλλά και αυτό καθ' εαυτό είναι ετοιμόρροπον διότι τα υλικά, με τα οποία είναι εκτισμένον δεν συνέχονται προς άλλα".

Ο Λοϊζίδης ανέλυε στη συνέχεια τις τάσεις που υπήρχαν στην Κύπρο (ανέφερε Ριζοσπάστες εθνικιστές, εθνικές, μεταρρυθμιστές) κατηγορούσε τους βουλευτές ότι στις τελευταίες εκλογές είχαν δαπανήσει **20.000** λίρες για να εξασφαλίσουν μια θέση στο Νομοθετικό και κατέληγε με την εισήγηση ότι μόνο με την ένωση θα λύονταν όλα τα κοινωνικά προβλήματα του λαού.

Εγγραφε ο Λοϊζίδης στα τρία άρθρα του:

ΑΡΘΡΟ ΠΡΩΤΟ (26.11.1930)

Ο πρό τινος επισκεφθείς την Κύπρον υπνωτιστής Μόρση κατά τινά νύκτα των υπνωτιστικών του πειραμάτων εν Λευκωσία υπνώτισε μεταξύ άλλων και κύπριον τινά διδάσκαλον, εις τον οποίον υπέβαλε να κάμη ενώπιον του πλήθους πολιτικήν ομιλίαν εις

αγγλικήν γλώσσαν. Ο υπνωτισθείς εν τη καταστάσει εκείνη της αποκοιμήσεως της συνειδήσεως, καθ' ην το υποσυνείδητον ανερχόμενον εις την επιφάνειαν ομιλεί και δρα ως μία ξένη υπόστασις, εξέφερε μετά ρητορικού στόμφου ασυνήθους, την εξής βαρυσήμαντον διά την Κύπρον αλήθειαν: **Politically we are infants. It is an undenied fact**". (Πολιτικώς ήμεθα νήπια. Τούτο είναι γεγονός αναμφισβήτητον).

Είναι πράγματι γεγονός το οποίον αισθανόμεθα όλοι οι Κύπριοι υποσυνειδήτως και το οποίον αυταπατάμενον αρνούμεθα ή τεχνηέντως αποκρύπτομεν, διότι ο ευσυνείδητος μας ψυχικός κόσμος, ο στείρος πραγματικών ιδανικών, ωθείται υπό εξεζητημένων ελατηρίων, άτινα τείνουν μόνον εις ικανοποίησιν της αλαζώνος, φιλοδόξου και συμφεροντολόγου σφαίρας του εγώ μας.

Τούτο θα προσπαθήσωμεν ν' αποδείξωμεν διά μερικών γεγονότων από την σύγχρονον πολιτικήν ιστορίαν της Κύπρου, άνευ φόβου και άνευ πάθους.

Η Πολιτική Οργάνωσις και η δράσις της: Η περίφημος πολιτική της αποχής, την οποίαν εκήρυξαν ερασιτέχναί κύπριοι πολιτικοί εν στιγμή επιπολαίας πατριωτικής εξάψεως άνευ προηγουμένης μελέτης της καταστάσεως και οργανώσεως και προπαρασκευής του λαού, διεσπάσθη ευκόλως υπό της κυβερνητικής πολιτικής. Πολιτικοί και λαός απεδείχθησαν άνέτοιμοι διά πραγματικόν εθνικόν αγώνα, εξερχόμενον των ορίων γνωστών πατριωτικών λόγων και ζητωκραυγών. Το αμέσως επόμενον ρεύμα, συντεινούσης και της επελθούσης οικονομικής δυσπραγίας του τόπου, ήτο η πολιτική της συνεργασίας με την ξενικήν Κυβέρνησιν, γενικώς και της συνεργασίας εν τη Βουλή μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων ειδικώς. Εμβλημα τούτου ήτο ο διορισμός επιτροπών προς μελέτην των οικονομικών και φορολογικών ζητημάτων και η κάθοδος εμπειρογνομόνων προς θεραπείαν των διαφόρων αναγκών της νήσου, αποτέλεσμα δε η επιβάρυνσις του προϋπολογισμού και η επαύξησις της οικονομικής

αθλιότητα.

Η άνοδος εις την αρχήν του Εργατικού Κόμματος εν Αγγλία έδωσε πάλιν εθνικήν κατεύθυνσιν εις τη πολιτικήν της νήσου, τας ελπίδας όμως μιας ευκόλου και ακόπου εθνικής επιτυχίας διέκοψε πολύ γρήγορα ο εργατικός υπουργός επί των Αποικιών. Αυτά είναι γεγονότα γνωστά.

Τότε ανεπτύχθη η ιδέα της Εθνικής Πολιτικής Οργανώσεως, Βουλευταί, πρώην βουλευταί και Σύνοδος εμελέτησαν το ζήτημα, συνέταξαν καταστατικόν, εσημάτισαν την Οργάνωσιν και η Πολιτική Οργάνωσις της Κύπρου υφίσταται σήμερα. Καίτοι μέλος της Πολιτικής Οργανώσεως, θεωρώ καθήκον μου να παραβιάσω πλέον το ιερόν και απαραβίαστον της Οργανώσεως και να εκφέρω και επί ταύτης δημοσία την γνώμην μου.

Ως ιδέα η Εθνική Πολιτική Οργάνωσις της Κύπρου είναι το πολιτικώτερον βήμα στο οποίον εγένετο από της κατοχής. Εν τη πράξει όμως, ένεκα του τρόπου της συστάσεως και λειτουργίας της, νομίζω ή μάλλον επείσθην ήδη ότι δεν είναι αύτη η εθνική Οργάνωσις ης έχει ανάγκην η δούλη νήσος μας προς διεξαγωγήν και επιτυχίαν ενός τόσον δυσκόλου αγώνος. Τους ιδρυτάς και τα διευθύνοντα μέλη μιας εθνικής οργανώσεως εις ένα δούλον τόπον. Φαντάζομαι εμπνεομένους εκ των ιδίων αγώνων ιδανικών, ακολουθούντας την ιδέαν ριζοσπαστική πολιτική, βαδίζοντας με τυφλήν υπακοήν και στρατιωτικήν πειθαρχίαν επί του ιδίου προγράμματος ετοιμούς διά κάθε αναγκαίαν προς διεξαγωγήν ενός τιμίου αγώνος θυσίαν και προσπαθούντας εν τω εσωτερικώ μεν να κερδίσωσι περισσοτέρους οπαδούς, εν τω εξωτερικώ δε να πείσωσι την κοινήν γνώμην περί του δικαίου της δούλης πατρίδος των με τελικόν σκοπόν τη απελευθέρωσιν της.

Η σημερινή Πολιτική Οργάνωσις της Κύπρου αποτελεί δυστυχώς οικοδόμημα, το οποίον όχι μόνον δεν στηρίζεται επί ασφαλούς βάσεως, αλλά και αυτό καθ' εαυτό είναι ετοιμόρροπον διότι τα υλικά με τα οποία είναι εκτισμένον δεν συνέχονται προς άλλαλα.

Η Πολιτική Οργάνωσις της Κύπρου θεωρεί ως μέλη της όλους τους Έλληνας κατοίκους της νήσου. Τούτο όμως αποτελεί μόνον πλάσμα δικαίου. Διότι και αν, ως είναι βέβαιον, όλοι οι Έλληνες της νήσου ποθούν την απελευθέρωσιν του τόπου των, δεν έπεται ότι ακολουθούν όλοι την ιδίαν πολιτικήν προς τον σκοπόν τούτον. Και εντός ακόμη της κεντρικής εθνικής πολιτικής οργανώσεως της αποτελουμένης εκ των ιδρυτών και των κυρίων μελών θα συναντήθησαν είς τα εξής πολιτικάς αποχρώσεις: Ριζοσπάστας εθνικιστάς, αποκρούοντας κάθε συνεργασίαν εν τω Νομοθετικώ και Εκτελεστικώ Συμβουλίω μετά της ξενικής Κυβερνήσεως και κάθε κοινωνικήν και οικονομικήν επικοινωνίαν μετά των Αγγλων.

Εθνικιστάς δεχομένους συνεργασίαν, μη αποκρούοντας επικοινωνίαν και επιμένοντας εις τον εύκολον τρόπον της πατριωτικής δράσεως της συνισταμένης εις την σύνταξιν υπομνημάτων και διαμαρτυριών και την εκφώνησιν πατριωτικών λόγων και ζητωκραυγών. Δυστυχώς τοιαύτοι εθνικισταί είναι οι πλείστοι εν τη Οργάνωσει.

Μταρρυθμιστάς επιδιώκοντας συνεργασίαν μετά της Κυβερνήσεως και επικοινωνίαν μετά των άγγλων, προς επιτυχίαν περισσοτέρων πολιτικών ελευθεριών, κατ' αρχήν αυτονομίλας ύστερον και τέλος της ενώσεως.

Καίτοι ριζοσπάστης εθνικιστής εγώ, δεν εισέρχομαι εις το παρόν άρθρον εις κριτικήν των άνω τριών αποχρώσεων. Θελω απλώς να δείξω ότι Οργάνωσις με μέλη τόσον ανομοιομόρφου πολιτικής κατευθύνσεως, δεν υπόσχεται δράσιν γενναίαν και αποτελεσματικήν.

ΑΡΘΡΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Αι τελευταίαι βουλευτικά εκλογαί.

Όσοι ακόμη δεν διεφθάρησαν πολιτικώς εν Κύπρω και όσοι ακόμη δεν έχασαν τον κοινόν πολιτικόν νουν, ήλπίζον ότι εφέτος θ' απεφεύγοντο οι εκλογικοί αγώνες εν τη νήσω μας. Την ελπίδα δε αύτη εστήριζαν

επί των εξής λόγων: Η Πολιτική Οργάνωσις, ήτις ανέλαβε την διεξαγωγήν του εθνικού αγώνος και την πολιτικήν κατεύθυνσιν του τόπου εφώναξεν, έγγραφεν, υπέμνησεν ένωσιν και μόνον ένωσιν και κατεδίκασε και κατήγγειλε το παρόν Κυπριακόν πολίτευμα με το Νομοθετικόν και Εκτελεστικόν Συμβούλιον. Η πολιτική αύτη, αν ηκολοθηείτο με τας συνεπείας της, θ' απετέλει εθνικήν ριζοσπαστικήν πολιτικήν και η αποχή από τας εκλογάς θα ήτο κάτι το επόμενον. Η τουλάχιστον αν επεκράτει μετριωτέρα άποψις της συμμετοχής εις τας εκλογάς διά να μη παρεισδύσουν προδόται ή αλλόφυλοι, θα υπεδεικνύοντο υπό της Οργανώσεως ωρισμένα πρόσωπα τα οποία εκλεγόμενα με πρώτην ευκαιρίαν να παρητούντο διαμαρτυρόμενα είτε διά τον ξενικόν ζυγόν είτε διά το παρόν ανελεύθερον πολίτευμα.

Ατυχώς ούτε το ένα εγένετο ούτε το άλλο. Οι χλιαροί εθνικισταί της Οργανώσεως και αυτοί οι δήθεν ριζοσπάσται δεν εφάνησαν συνεπείς προς την χαραχθείσαν πολιτικήν. Η πολιτική δε της Οργανώσεως, καίτοι φαινομενικώς ριζοσπαστική, εν τη πράξει εφάνη μεταρρυθμιστική, αφού και εκ των φερομένων ως ριζοσπαστών τινές κατήλθον εις τας βουλευτικές εκλογάς ως υποψήφιοι, άλλοι δε ως φανατικοί υποστηρικταί άλλων υποψηφίων.

Αν οι Κύπριοι ήμεθα ακόμη πολιτικώς νήπια, κατά την διεξαγωγήν βουλευτικών εκλογών αποδεικνυόμεθα και πολιτικώς διεφθαρμένοι και ασυνείδητοι.

Παρηκολούθησα τας τελευταίας βουλευτικές εκλογάς. Είδα και έφριξα. Πολλά πράγματα είναι ντροπή και να λέγωνται. Επί τέλους μετά δεινόν αγώνα, ύβρεις, αγρυπνίας και σπατάλη χρημάτων εξελέγησαν οι νέοι βουλευταί, ίνα τον μεν εθνικόν αγώνα βλάπτουν και παρατείνουν, τον δε τόπον με τα σκιώδη δικαιώματα, τα οποία έχουν εν τη Βουλή μηδέν ωφελούν. Δικαίως Αγγλος τις εκ των ανωτέρων εν Κύπρω έξωθι ενός των εκλογικών σταθμών εξέφρασε την απορίαν του εις φίλον του Ελληνα, πως ευρίσκονται

Κύπριοι διά τοιαύτην Βουλήν να αγωνίζονται και εξοδεύουν χρήματα.

Υπολογίζεται ότι κατά τας τελευταίας βουλευτικής εκλογάς εσπαταλήθησαν υφ' όλων των Ελλήνων υποψηφίων περί τας **20,000** λίρας.

Ως πατριώται κύπριοι πολιτευταί. Τι δεν θα ηδύνατο να γίνη με τας **20,000** λίρας τας οποίας εσκορπίσατε εις τον αέρα διά να εισέλθετε εις τον χώρον τον οποίον κάθε αξιοπρεπής πολιτευτής αποδοκιμάζει;

Εάν εδεικνύετε τον ίδιον ζήλον εις τον εθνικόν αγώνα τον οποίον εδείξατε εις τον εναντίον αλλήλων αγώνα περί καταλήψεως θέσεως εις την Κυπριακήν Βουλήν, τι δεν θα ηδύνατο να γίνη; Θα εδημιουργείτο μία αληθής επιβλητική οργάνωσις δυναμένη και εσωτερικώς και εξωτερικώς εμπράκτως να δράση. Θα μπορούσατε να κάμετε χίλιες φωνές στο εξωτερικόν να υψωθούν διά το Κυπριακόν ζήτημα.

Οπωσδήποτε αι εορταί παρήλθον, αι φιλοδοξίαι ικανοποιήθησαν. Τώρα αρχίζουν αι απαγοητεύσεις εκείνων, οι οποίοι νομίζουν ότι με τοιαύτην Κυπριακήν Βουλήν δύνανται να ωφελήσουν τον τόπον των, όσον και αν το θέλουν. Τώρα αρχίζουν αι ταπεινώσεις ενώπιον των άγγλων ισταμένων εις προνομιούχον θέσιν και καταφευγόντων αμ' ως θελήσουν εις το "έτσι θέλω".

Ολίγας ημέρας προ των εκλογών ο φερόμενος ως ο μάλλον εθνικιστής ριζοσπάστης υποψήφιος εις επιμονήν μας ότι δεν κάμνει καλά εκτεθειμένος βουλευτής, μας είπεν ότι το πράττει απλώς προς εξακρίβωσιν της θέσεως του απέναντι του λαού και ότι με την πρώτην ταπείνωσιν εν τη βουλή θα παραιτηθή. Η πρώτη ταπείνωσις και μάλιστα ραγδαία ήτο η πρός τους βουλευτάς απάντησις του υφυπουργού. Ο φίλος βουλευτής όμως είπεν εν τη Βουλή, θα δοκιμάση και ταύτην είμεθα βέβαιοι πολύ σύντομα και τότε θα ίδωμεν. Μήπως δεν εγράφη υπό σημαίνοντος Κυπρίου εν τω εξωτερικώ διαμένοντος, εις Αθηναϊκήν εφημερίδα υπόδειξις προς τους κυπρίους βουλευτάς,

αναδημοσιευθείσα εις την "Ελευθερίαν" της 5.11.1930, όπως κατόπιν της απαντήσεως του υφυπουργού παραιτηθούν οι βουλευταί; Εις κάθε κύπριον γεννάται αμέσως η σκέψις: Πώς να παραιτηθούν μετά τόσους αγώνας και σπατάλην τόσων χρημάτων.

Με όσην ευχαρίστησιν είδεν η ξενική Κυβέρνησις τους Έλληνας κυπρίους εθνικιστάς αγωνιζομένους τις να εισέλθη εις την Κυπριακήν Βουλήν και συνεργασθή μετ' αυτής, με άλλην τόσην προσέφερε την θέσιν Εκτελεστικού Συμβούλου εις ένα των ικανοτέρων εκ των επιτυχόντων βουλευτών, ίνα ούτω θέση εις κίνησιν και τον δεύτερον τροχόν του αμαρτωλού Κυπριακού πολιτεύματος. Επειδή ευλόγως ηγέρθη ζήτημα με την προσφοράν και αποδοχήν της θέσεως Εκτελεστικού Συμβούλου, νομίζομεν αναγκαίον να ομιλήσωμεν ολίγα τινά και περί Εκτελεστικού Συμβουλίου.

Από τον καιρόν του Μεντεσκιέ από τον 18ον αιώνα, διεγνώσθησαν αι τρεις εξουσίαι του κράτους: Η Νομοθετική, η Εκτελεστική και η Δικαστική,

Η Νομοθετική θεσπίζει νόμους, η Εκτελεστική επί τη βάσει των νόμων και των υπό της ιδίας εκδιδομένων εντός των ορίων των νόμων διαταγμάτων κυβερνά και η δικαστική απονέμει το δίκαιον.

Η δικαστική εξουσία εν Κύπρω αμερόληπτος και ευρισκομένη μακράν των πολιτικών διαμαχών ίσταται ευτυχώς εις αξιολέβαστον ύψος, παρ' ολας τας ελλείψεις της νομοθεσίας τόσον της δικαιοδικής, όσον και της του ουσιαστικού δικαίου.

Η νομοθετική εξουσία εν Κύπρω είναι γνωστόν ότι δεν απορρέει εκ Κυπριακού νομοθετικού σώματος. Το λεγόμενον Νομοθετικόν Συμβούλιον έχει πολύ περιορισμένα δικαιώματα, αφ' ενός μεν ένεκα της τεχνικής του συστάσεως αφ' ετέρου δε διότι το κυπριακόν πολίτευμα μόνον τοιαύτα σκιάδη δικαιώματα του χορηγεί.

Η Εκτελεστική Εξουσία εν Κύπρω ασκείται κυρίως υπό του Κυβερνήτου. Ούτος όμως εν τη ασκήσει των εις αυτόν χορηγηθεισών δυνάμεων και εξουσιών υποχρεούται να συμβουλευήται το εκ τεσσάρων

ανωτέρων Αγγλων υπαλλήλων Εκτελεστικόν Συμβούλιον.

Εις το Εκτελεστικόν όμως Συμβούλιον εκτός των τεσσάρων τούτων προσώπων ο Κυβερνήτης δύναται να καλέση και άλλα τρία κατάλληλα πρόσωπα εκ των κατοίκων της νήσου. Τα πρόσθετα ταύτα μέλη προσκαλεί ο Κυβερνήτης εις τας συνεδριάσεις του Εκτελεστικού Συμβουλίου εις οιαδήποτε περίπτωσιν ήθελε νομίσει επιθυμητόν να ακούση την γνώμην των, πάντως όμως και άνευ τούτων υπάρχει και συνεδριάζει το Εκτελεστικόν Συμβούλιον εν τάξει.

Καίτοι όμως φαίνεται εκ των ανωτέρω και τα δικαιώματα των ιθαγενών προσθέτων Εκτελεστικών Συμβούλων είναι όλως σκιώδη, εν τούτοις συμφωνώ μετά του κ. Τριανταφυλλίδου (ίδε Ελευθερίαν **15.11.1930**) ότι η εξουσία των προσθέτων ιθαγενών Εκτελεστικών Συμβούλων δύναται να είναι ανωτέρα εκτενής των αιρετών μελών του Νομοθετικού Συμβουλίου. Λόγος δε τούτου, και εις τούτο νομίζω θα συμφωνούμεν μετά του κ. Τριανταφυλλίδου, είναι ότι η θέσις του Εκτελεστικού Συμβούλου είναι μάλλον εμπιστευτικής προσφερομένης πρόσωπον της εκλογής της Κυβερνήσεως και η συνεργασία εν τω Εκτελεστικώ Συμβουλίω είναι μάλλον οικογενειακή.

Διά τους λόγους όμως ακριβώς τούτους δι' ημάς τους βλέποντας και κρίνοντας τα πράγματα με τον κανόνα μιας εθνικής ριζοσπαστικής πολιτικής, η θέσις του Εκτελεστικού Συμβούλου είναι μάλλον αποκρουστέα της του αιρετού Νομοθετικού Συμβούλου.

Δι' αυτούς ακριβώς τους λόγους εθλίβημεν ειλικρινώς όταν βουλευτής εκλεγείς ως εθνικός τη υποστηρίξει πολλών λεγομένων εθνικών ριζοσπαστικών εδέχθη να καταλάβη την τρίτην πρόσθετον θέσιν εν τω Εκτελεστικώ Συμβουλίω πλησίον δύο άλλων, ενός χριστιανού ορθοδόξου και ενός μωαμεθανού, γνωστών αμφοτέρων διά κυβερνητικά και φίλαγγλα αισθήματά των.

Η απολογία του κ. Τριανταφυλλίδου (ίδε Ελευθερίαν **12** και **15.11.30**) στηρίζεται αφ' ενός μεν επί της Κυπριακής πολιτικής ιστορίας, αφ' ετέρου δε επί της διαβεβαιώσεως του Κυβερνήτου περί

ελευθερίας εκφράσεως εν τε τω Νομοθετικώ και Εκτελεστικώ Συμβουλίω.

Οσον αφορά το πρώτον στήριγμα παρατηρούμεν ότι η προσφυγή εις την Κυπριακήν πολιτικήν ιστορίαν την από της κατοχής μέχρι σήμερα είναι ατυχής, διότι τίποτε εν αυτή δεν αποτελεί αξιομίμητον παράδειγμα και οδηγόν διά το παρόν ή το μέλλον, και διότι αι συνθήκαι από του 1925, ότε η Κύπρος εκηρύχθη εις αγγλικήν αποικίαν, ήλλαξαν. Οσον αφορά το δεύτερον στήριγμα ημείς πιστεύομεν μάλλον τας "ατυχείς εκείνας δηλώσεις" του κ. Νίκολσον, διότι εν αυταίς διαβλέπομεν περισσοτέραν ειλικρίνειαν παρά διπλωματικότητα. Νομίζομεν δε ότι είναι "ατυχείς" μεν διά την Κυβερνητικήν πολιτικήν, ειλικρινείς δε προς μίαν εθνικήν πολιτικήν

Επειτα δε διατί να μη αφήσουν ελευθερίαν εκφράσεως; Αν θέλουν ακούουν. Αν δεν ακούσουν και αν γίνη και ωφέλεια τις, εις τον τόπον ποίον θα είναι το αποτέλεσμα; Παράτασις της ζωής του ανελευθέρου πολιτεύματος, αφού θα βασιλεύη αρμονία εν τη συνεργασία και πρόοδος του τόπου ως καρπός ταύτης.

Διά ταύτα, αποδίδοντες τα του Καίσαρος τω Καίσαρι και τα του Βασιλέως τω Βασιλεί, νομίζομεν ότι οι συνεργαζόμενοι οπωσδήποτε μετά της Κυβερνήσεως ή οι επειδιώξαντες συνεργασίαν είναι και οι ολιγώτερον δικαιούμενοι να κατακρίνωσι τους Εκτελεστικούς Συμβούλους

ΑΡΘΡΟ ΤΡΙΤΟ: Είναι γνωστόν ότι το άλφα κάθε αγώνος εθνικού ή πολιτική, κοινωνικού ή θρησκευτικού, αποτελεί η Οργάνωσις. Και εν Κύπρω άνευ οργανώσεων περικλειουσών τα ομοιόμορφα στοιχεία δεν είναι δυνατή ούτε η διεξαγωγή εθνικού αγώνος ούτε η συμμόρφωσις προς οιανδήποτε σοβαράν και υποσχομένην αποτελέσματα πολιτικήν.

Εν τη νήσω μας, ως ελέχθη, υφίστανται διάφοροι πολιτικά κατευθύνσεις, διάφορα πολιτικά ρεύματα. Προς τιμιωτέραν διεξαγωγήν των πολιτικών αγώνων και προς επιτέλεσιν σοβαράς και υπό ειλικρινούς

προγράμματος καθοδηγούμενης εργασίας, επιβάλλεται όπως τα ταύτην ή εκείνην την κατεύθυνσιν συμπαθούντα στοιχεία οργανωθώσιν εις τούτο ή εκείνο το κόμμα.

Αν Ορθώς αντελήφθημεν τα κυπριακά πράγματα αι εν Κύπρω υφιστάμεναι πολιτικά κατευθύνσεις είναι αι εξής: Εθνικισταί ριζοσπάσται, εθνικισταί και μεταρρυθμισταί. Πού βαίνει εκάστη των κατευθύνσεων τούτων και τι μέτρα επιδιώκει να χρησιμοποιήση εξεθέσαμεν εν ολίγαις εις το πρώτον μας άρθρον.

Υπάρχουν εν Κύπρω, οφείλομεν να παραδεχθώμεν τούτο, και καθαρώς κυβερνητικοί, ευτυχώς ολίγοι, αλλ' ούτοι δεν νομίζομεν ότι είναι δυνατόν να τολμήσουν να εργασθούν απροκαλύπτως και να σχηματίσουν ίδιον κόμμα.

Μία άλλη τάξις ήτις θα δυσκολευθή να σχηματίση κόμμα είναι οι δήθεν εθνικισταί, οι άνθρωποι όπως είπομεν προηγουμένως του ευκόλου πατριωτισμού των λόγων και των ζητωκραυγών. Ούτοι θα έχουν να εκλέξουν μεταξύ των ριζοσπαστών και των μεταρρυθμιστών, άλλως κινδυνεύουν να συνθλιβούν μεταξύ των δύο τούτων κομμάτων. Εκτός αν ενούμενοι με τους μεταρρυθμιστάς δημιουργήσουν εθνικόν μεταρρυθμιστικόν κόμμα. Με τοιαύτην όμως κατάχρησιν της λέξεως εθνικός θα ηδύνατο να δημιουργηθή εν Κύπρω και εθνικόν Κυβερνητικόν Κόμμα.

Οι δειλοί πολιτικοί μας και οι δήθεν εθνικισταί κύπριοι πάντως θα τρομάζουν και με την ιδέαν καν σχηματισμού κομμάτων, φοβούμενοι την διάσπασιν του Κυπριακού λαού προς βλάβην του χλιαρού των εθνικού αγώνος. Πιστεύομεν ακραδάντως ότι μόνον τότε θα δημιουργηθή πραγματικός εθνικός αγών, αν εκείνοι οι οποίοι πράγματι τον ποθούν και νοιώθουν μέσα των φωτιά διά τοιαύτην ιδεαλιστικήν κατεύθυνσιν της οποίας ούτε η τσέπη των θα γεμίση ούτε φιλοδοξία των θα ικανοποιηθή, οργανωθούν εις συμπαγές κόμμα αντιμέτωπον τόσον του ξένου Κυριάρχου μας, όσον και των εσωτερικών εδρών του

αγώνος των.

Επειτα το ότι υφίστανται ήδη αι πολιτικά κατατευθύνσεις που ανεφέραμεν, είναι γεγονός. Διατί θα φοβώμεθα τον φανερόν χωρισμόν της ώστε εκάστη τούτων να βαδίση υπευθύνως τον δρόμον της; Αυταπάτη και αμοιβαίαι υποχωρήσεις προς διατήρησιν δήθεν ενιαίου μετώπου οδηγούν εις τον εκφυλισμόν όλων των πολιτικών κατευθύνσεων και εις τας ασυνεπείας των οποίων καθημερινώς είμεθα μάρτυρες.

Πολλοί θα ζητήσουν ματαίως μεταξύ των γραμμών τούτων και την διαπίστωσιν άλλων κατευθύνσεων, αγροτικής, εργατικής, κομμουνιστικής κλπ.

Τας κατευθύνσεις ταύτας χαρακτηρίζομεν καθάρως κοινωνικάς και δεν θέλομεν να συγχίζωμεν με τας πολιτικάς κατευθύνσεις, αίτινες εις ένα δούλον τόπον διαρκώς διατρέφοντα πόθον ελευθερίας φανερώνουν τας σχέσεις του προς τον κυρίαρχον του και είναι αι πλέον βαρύνουσαι. Πολλάκις συνέβη να ερωθώμεν διά ζώσης ή εγγράφως παρά προσώπων ενίοτε αγνώστων εις ημάς, διατί δεν καταγινόμεθα και δεν γράφομεν δι' εργατικά ή αγροτικά ζητήματα κατά του κεφαλαίου ή κατά του συστήματος διαχειρίσεως της εκκλησιαστικής περιουσίας.

Γνωρίζομεν ότι κοινωνικώς πλείστα πράγματα δεν είναι εν τάξει εις την νήσον μας και πολλάκις πραγματευόμενοι ζητήματα φορολογικού δικαίου ετονίσαμεν το άδικον της κυπριακής φορολογίας της πιεζούσης τας πτωχάς τάξεις, ενώ αφήνει αφορολόγητον το κεφάλαιον, το εισόδημα τους υψηλούς μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων ή των υπαλλήλων άλλων νομικών προσώπων και άλλας τάξεις ιατρών, δικηγόρων κλπ. Εν τούτοις επείσθημεν ότι εις ένα δούλον τόπον κυβερνώμενον υφ' ας συνθήκας, κυβερνάται η Κύπρος αγών διά κοινωνικά ζητήματα εκτός του ότι είναι επιβλαβής διά την εθνικήν του υπόθεσιν είναι και μάταιος. Είναι επιβλαβής διότι εμποδίζει τον σχηματισμόν ισχυρών πολιτικών οργανώσεων με εθνικόν πρόγραμμα, εκεί όπου χρειάζονται και πλούσιοι και πτωχοί, και λαός και κλήρος και είναι μάταιος, διότι και αν επικρατήση

δεν έχει την δύναμιν επιβολής των ιδεών του.

Διά να θίξη τις κοινωνικά ζητήματα πρέπει να συνεγασθή με την Κυβέρνησιν ή τις έχει τη δύναμιν, να τα μεταρρυθμίση, πολλάκις δε και να την κολακεύση. Ούτω όμως παρατείνει περισσότερο την δουλείαν του. Διά ταύτα φρονούμεν αδιστάκτως ότι μόνον περί τας πολιτικές κατευθύνσεις πρέπει να οργανωθή ο λαός της Κύπρου εις κόμματα, και μόνον εντός τούτων χρειάζεται να εργασθή.

Τα κοινωνικά του ζητήματα θα λυθούν αυτομάτως την επαύριον της απελευθερώσεως του, διότι εις τας μητρικάς αγκάλας έκαστον των τέκνων τυγχάνει θερμών θωπειών, εις το μητρικόν κράτος εκάστη κοινωνική τάξις ευρίσκει υποστήριξιν προστασίαν.

Η Οργάνωσις εις πολιτικά κόμματα θα έχη και άμεσα ευεργετικά αποτελέσματα επί του Κυπριακού λαού. Τα κόμματα θ' αγωνισθούν και θ' αναπτύξουν άμιλλαν προς επικράτησιν της ιδεολογίας των. Εν τω κοινώ αγώνι προς επικράτησιν κοινών ιδανικών θα διαπαιδαγωγηθή και ο λαός πολιτικώς ώστε να παύσουν αι εκλογικαί ασχημίαι των οποίων εγενόμεθα μάρτυρες κατά τας ατυχείς τελευταίας βουλευτικής εκλογάς.

Και εν Επτανήσω εκ της προ της ενώσεως δημοσίας πάλης εγεννήθησαν τα πολιτικά κόμματα διά του αγώνος των οποίων κατέστη ο λαός της ώριμος προς απελευθέρωσιν. Επειδή η Ιστορία της Επτανήσου παρουσιάζει πολλάς ομοιότητας προς την πολιτικήν ιστορίαν της Κύπρου, την μετά την κατοχήν, θα εκθέσωμεν προσεχώς ολίγα εκ ταύτης εν συγκρίσει προς την παρ' ημίν κατάστασιν

ΣΑΒΒΑΣ ΛΟΙΖΙΔΗΣ

δρ Δικ. Δικηγόρος